

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

УДК 323.21.075.6(477)(045)

Агафонова Г. С.,

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології та міжнародних
відносин, Східноукраїнський національний
університет ім. Володимира Даля (Україна,
Северодонецьк), 27maranta10@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-4909-2546>

Сімонян А. В.,

аспірантка кафедри політології та міжнародних
відносин, Східноукраїнський національний
університет ім. Володимира Даля (Україна,
Северодонецьк), pr.simonyan@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-0551-6340>

ТИПОЛОГІЗАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ РАД

Досліджено теоретичні аспекти типологізації громадських рад. Метою є визначення критеріїв типологізації громадських рад, а також вироблення на цій основі типів громадських рад в Україні.

Констатовано, що у вітчизняному науковому дискурсі така типологія не була визначена. На думку авторів, вона допоможе надалі розробити конкретні пропозиції щодо удосконалення процесу вироблення політичних рішень громадськими радами, сприятиме створенню дієвих моделей та пошуку шляхів та методів підвищення ефективності громадських рад у формуванні та реалізації державної політики України.

У статті розширена типологія за критерієм інституту, при якому формуються громадські ради, відтак вирізняються такі ради, що функціонують при: міністерствах або при інших виконавчих органах державної влади, державних службах та агенціях, законодавчому органі, обласних державних адміністраціях, районних державних адміністраціях, міських радах або адміністраціях, міських головах, селищних та сільських радах.

Було категоризовано поняття «тип громадської ради», а також запропоновані типології за такими критеріями: критерій підпорядкування; критерій залежності; функціональний критерій; структурно-організаційний критерій; масштаб діяльності; структурно-функціональний критерій; критерій залученості до прийняття політичних рішень.

Визначено у статті системна типологізація консультативно-дорадчих органів у подальшому дозволить провести політологічне дослідження та створить можливості побудови ефективних моделей громадських рад.

Ключові слова: громадська організація, політичний процес, органи державної влади, громадська рада, типологія громадських рад, тип громадської ради.

Громадські ради як інститути громадянського суспільства є беззаперечним чинником становлення демократичного суспільства. Рівень участі інститутів громадянського суспільства у формуванні державної політики визначає рівень її демократичності. Фундаментальні засади перетворень, які відбуваються в соціально-політичній сфері суспільства, вимагають всебічного дослідження принципів, форм, шляхів і тенденцій становлення нової моделі взаємодії держави й громадянського суспільства через консультативно-дорадчі органи, зокрема, через громадські ради.

Громадські ради сприяють розвитку інститутів громадянського суспільства, реалізації законних інтересів громадян та створюють умови для незалежного громадського контролю над законотворчою діяльністю

органів державної влади. В той же час в Україні тема типологізації громадських рад й досі залишається переважно поза площиною політичного дискурсу та публіцистики, доволі рідко стаючи об'єктом систематичного наукового опрацювання. Відсутність системної типологізації даних консультативно-дорадчих органів унеможливує їхнє якісне політологічне дослідження та можливість побудови ефективних моделей громадських рад.

Виникає необхідність вироблення типології на основі внутрішніх характеристик громадських рад. Така типологія допоможе надалі розробити конкретні пропозиції щодо удосконалення процесу вироблення політичних рішень громадськими радами, сприятиме створенню дієвих моделей та пошуку шляхів та методів підвищення ефективності громадських рад у формуванні та реалізації державної політики України.

У сучасному науковому дискурсі громадські ради досліджують такі вітчизняні науковці: А. Дідух, Н. Йовка, А. Мішин, Н. Романова, О. Цукор, М. Чайковський, Ю. Шайгородський, М. Ярмолицький, О. Ярошенко. Роботи В. Баркова, О. Горбаня, В. Коцюбинського, Г. Щедрової, кандидатські дослідження В. Безродної, М. Буника, публікації Р. Балабана, Г. Зеленько, С. Кириченко, В. Кузьменко, А. Пахарева, О. Романчук, В. Мельниченко, В. Моргун, В. Степаненко та інших учених присвячені дослідженню інститутів громадянського суспільства. Типологізації громадських об'єднань лягли в основу досліджень В. Якушика, проте відсутні наукові роботи з приводу типологізації громадських рад.

Мета роботи полягає у визначенні критеріїв типологізації громадських рад, а також вироблення на цій основі типів громадських рад в Україні.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких дослідницьких завдань:

- проаналізувати наявні типології громадської участі та громадських об'єднань;
- сформулювати типологію рівнів залученості громадських рад;
- визначити та запропонувати типологізацію громадських рад.

Методи дослідження. З метою виконання поставлених завдань в основу дослідження були покладені як загальнонаукові, так і спеціальні методи пізнання. Зокрема був використаний системний та структурно-функціональний методи для дослідження структури та особливостей функціонування громадських рад, які лягли в основу визначення критеріїв типологізації громадських рад.

Результати. Громадські ради – це органи, що утворюються для погодженого вирішення питань реалізації державної політики у певній сфері чи галузі,

координації діяльності центральних і місцевих органів державної влади [3]. За іншим визначенням, громадські ради є консультативно–дорадчими органами, що створені при органах державної влади строком на два роки, задля надання консультацій та представлення інтересів інститутів громадянського суспільства, через делегованого до складу ради, представника [2].

М. Требіна визначає, що громадські ради як інститут громадянського суспільства безпосередньо виступають виразником інтегрованої суспільної думки та водночас породжує своєрідні форми вияву суспільної публічної влади [12, с. 52].

В українському науковому дискурсі відсутні наукові напрацювання щодо типологізації громадських рад. Громадські ради розглядаються в контексті загальної класифікації громадських об'єднань або згадуються в рамках типологізації рівнів громадської участі у формуванні державної політики.

З огляду на достатнє висвітлення класифікації громадських об'єднань, спираючись на існуюче законодавство, вважаємо за потрібне дати визначення поняттю «тип громадської ради» та запропонувати власну типологію даних консультативно–дорадчих органів.

Тип громадської ради – це форма або вид громадської ради, що має суттєві якісні властивості, якості; конкретизована модель, яка проводить паралелі між особливостями діяльності та функціонування громадських рад. Типологія громадських рад сортує громадські ради по безлічі спільних рис та характеристик задля покращення уявлення щодо особливостей та прогнозування їхнього розвитку.

Вітчизняний науковець М. Віхляєв за критерієм органу, при якому функціонує громадська рада, виділяє такі види: громадські ради при міністерствах, громадські ради при центральних органах виконавчої влади, громадські ради при обласних державних адміністраціях, громадські ради при районних державних адміністраціях [4].

Релевантним критерієм, на нашу думку, може стати критерій підпорядкування, який демонструє більш широку розгалужену систему діючих громадських рад. Тож, за критерієм інституту, при якому вони формуються, громадські ради поділяються на:

– громадські ради при міністерствах або при інших виконавчих органах державної влади (громадська рада при Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово–комунального господарства, громадська рада при Міністерстві юстиції та інші);

– громадські ради при державних службах та агенціях (громадська рада при Державній митній службі України, громадська рада при Національному агентстві з питань запобігання корупції);

– громадські ради при законодавчому органі (громадська рада при Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення, громадська рада при Комітеті Верховної Ради України з питань податкової та митної політики);

– громадські ради при обласних державних адміністраціях (громадська рада при Харківській обласній державній адміністрації, громадська рада при Житомирській обласній державній адміністрації та інші);

– громадські ради при районних державних адміністраціях, включаючи громадські ради при районних державних адміністраціях у містах Києві та Севастополі) (громадська рада при Ківерцівській районній державній адміністрації (Волинська область), громадська рада при Горолицькій районній державній адміністрації (Хмельницька область) та інші);

– громадські ради при міських радах або адміністраціях (громадська рада при Львівській міській раді, громадська рада при Київській міській державній адміністрації);

– громадські ради при міських головах (громадська рада при Херсонському міському голові, громадська рада при Черкаському міському голові);

– громадські ради при селищних та сільських радах (громадська рада при Золотопотіцькій селищній раді (Тернопільська область), громадська рада при Підгірцівській сільській раді (Обухівського району Київської області).

До громадських рад можна також застосувати типологію, яка базується на її функціях. Отже, відповідно до функціонального критерію вирізняють такі категорії:

1. Змінотворчі – громадські ради, які подають органу обов'язкові для розгляду пропозиції щодо підготовки проектів нормативно–правових актів з питань формування та реалізації державної політики у відповідній сфері, удосконалення роботи органу.

2. Соціально–солідарні – збирають, узагальнюють та подають органу інформацію з пропозиціями громадян щодо вирішення питань, які мають важливе суспільне значення.

3. Посередницькі – є організатором консультацій з громадськістю, стаючи зв'язною ланкою у відносинах між державою та громадськістю.

4. Лобістські – стають суб'єктом лобювання груп інтересів [3].

Наступним критерієм, на нашу думку, повинен стати критерій залежності, відповідно до якого громадські ради можуть бути:

1. Незалежні громадські ради, основними ознаками якої є:

– громадська рада формується відповідно до процедури, без значних порушень;

– до складу громадських рад потрапляють делеговані представники громадських організацій, які є самоорганізованими, мають експертний потенціал, професійні якості яких відповідають фаховості даного органу влади;

– приймають рішення ради без втручання та участі представників державної влади.

Прикладом можна назвати Громадську раду при Державній фіскальній службі.

2. «Кишенькові» громадські ради або симбіоти, яким притаманні такі риси:

– залежність від органу державної влади (коли секретар є представником органу державної влади);

– у складі громадських рад, шляхом попереднього зговору, отримують більшість місць групи інтересів, які зацікавлені у контролі над діяльністю громадської ради, голосують за відповідні рішення, блокують роботу ради, кворуму.

В результаті аналізу складу та внутрішньої системи громадських рад виділяємо структурно–організаційний

критерій, відповідно до якого ми запропонували такі види громадських рад:

1. Громадські ради з уніфікованою структурою – це ради, які складаються з невеликої кількості делегованих представників інститутів громадянського суспільства, голови та секретаря. Наприклад, такою радою є Громадська рада при виконавчому комітеті Тростянецької селищної ради, до складу якої входять 5 членів, голова, заступник голови та секретар ради.

2. Громадські ради зі складною структурою – це масові громадські ради, до складу якого входять більше 100 людей, вона має складну структуру: голові підпорядковуються секретар, голови комітетів, комісії, експертних груп, кожна з яких приймає окремі рішення. Наприклад, таку структуру має Громадська рада при виконавчому органі Київської міської ради (Рис. 1).

Рисунок 1.

Структура Громадської ради при виконавчому органі Київської міської ради, затверджена рішенням засідання громадської ради, протокол №7 від 30.03.2017 року

За масштабом діяльності доцільним є поділ на міжнародні (наприклад, Громадська рада при Міністерстві закордонних справ України), галузеві або всеукраїнські (наприклад, Громадська рада при Міністерстві екології України), локальні (наприклад, громадські ради при обласних, міських, районних, сільських радах).

За критерієм залученості до прийняття політичних рішень громадські ради бувають таких типів [3]:

1. Символічно залучені до прийняття рішень або громадські ради неучасті (членам цих громадських рад притаманне примирення, відсутність діяльності). Саме символічна залученість стала причиною переформатування громадської ради при Луцькому міському голові в 2014 році, коли громадська рада проводила засідання, однак не виносила пропозицій [5].

2. Інертні громадські ради – це ради, члени якої зневірилися та не вірять у свою спроможність впливати на формування державної політики. В цьому стані знаходяться більшість громадських рад за декілька місяців до обрання нового складу громадської ради, або громадські ради на місцевих рівнях, де відсутня будь-яка активність інститутів громадянського суспільства.

3. «Консультант» – громадська рада консультує у формі публічного громадського обговорення та/або електронних консультацій щодо проектів нормативно-правових актів, проводить експертизи діяльності органу та громадську антикорупційну експертизу нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів, які розробляє орган). Прикладом активної залученості громадської ради можна вважати діяльність Громадської ради доброчесності, основною функцією якої є кваліфікаційне оцінювання суддів на відповідність

займаній посаді шляхом обговорення [6]. Також можна віднести діяльність громадських рад при Міністерстві юстиції України та Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, які вносили пропозиції щодо змін в діючому законодавстві України.

4. Громадська рада «партнер» – громадська рада, яка створює спільно з органом державної влади комісії, експертні групи тощо. Відтак, громадська рада при державній службі геології та надр України прийняла рішення щодо створення, спільної з Держкомітетом геології та надр, комісії з перевірки діяльності суб'єктів підприємницької діяльності що походять з Російської федерації на предмет застосування санкцій та припинення дії спеціальних дозволів країні-агресору відповідно до Закону України «Про санкції» [7].

5. Громадські ради контролю – громадська рада, яка здійснює громадський контроль за врахуванням органом пропозицій та зауважень громадськості, забезпечення ним прозорості та відкритості своєї діяльності, доступу до публічної інформації, яка знаходиться у його володінні, а також дотриманням ним нормативно-правових актів, спрямованих на запобігання та протидію корупції. Громадська рада при національному агентстві України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів функціонує в основному на цьому рівні залученості, про що свідчать протоколи засідань ради [9].

6. Громадські ради «антагоністи» – це ради, які гостро виступають проти політики органу державної влади. Наприклад, до таких рад можна віднести Громадську раду при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України, голова якої часто виступає проти політики органу.

Відтак, основними рівнями залученості до формування державної політики є символічна участь або неучасть, партнерство, громадське обговорення та громадський контроль. Слід зазначити, що в різних проміжках часу, громадські ради переходять від одного рівня залученості до іншого. На нашу думку, рівень залученості залежить від рівня державного втручання у діяльність громадських рад.

Висновки. Таким чином, у статті були проаналізовані наявні типології громадської участі та громадських об'єднань, сформульовані типології рівнів залученості громадських рад, визначені та запропоновані типологізації громадських рад.

Запропоноване визначення поняття «тип громадської ради» та сформульовані типології за такими критеріями: критерій підпорядкування; функціональний критерій; критерій залежності; структурно-організаційний критерій; масштаб діяльності; критерій залученості до прийняття політичних рішень.

Визначено, що за критерієм підпорядкування громадські ради поділяються на ті, що функціонують при: міністерствах або при інших виконавчих органах державної влади, державних службах та агенціях, законодавчому органі, обласних державних адміністраціях, районних державних адміністраціях, міських радах або адміністраціях, міських головах, селищних та сільських радах.

Запропонована типологія громадських рад за критерієм залученості до прийняття політичних рішень.

Відповідно до цієї типології громадські ради бувають: символічно залучені до прийняття рішень, інертні, антагоністи, громадська рада «консультант», громадська рада «партнер», громадські ради контролю.

Також громадські ради були типологізовані за такими критеріями:

- за критерієм залежності – незалежні або «кишенькові»;
- за організаційно–структурним критерієм – уніфіковані та складні;
- за масштабом діяльності – міжнародні, галузеві (всеукраїнські), локальні;
- за функціональним критерієм – змінотворчі, соціально солідарні, посередницькі, лобістські.

Визначена у науковій статті типологія в подальшому може сприяти розробці методів удосконалення процесу вироблення політичних рішень громадськими радами, сприятиме створенню дієвих моделей та пошуку шляхів та методів підвищення ефективності громадських рад у формуванні та реалізації державної політики України.

Список використаних джерел

1. 'Верховна Рада України, 2015a. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України №976 і №996'. [online] (Останнє оновлення 8 квітня 2015) Доступно: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248124741> [Дата звернення 24 серпня 2018].
2. 'Верховна Рада України, 2009b. Про додаткові заходи щодо забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики. Постанова Кабінету Міністрів України №1302'. [online] (Останнє оновлення 26 листопада 2009) Доступно: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1302-2009-%D0%BF> [Дата звернення 25 серпня 2018].
3. 'Верховна Рада України, 2010c. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України №996'. [online] (Останнє оновлення 3 листопада 2010) Доступно: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF> [Дата звернення 25 серпня 2018].
4. Віхляев, МЮ., 2013. 'Громадські ради при органах виконавчої влади України та роль громадських об'єднань у їх діяльності', *Науковий вісник національної академії внутрішніх справ* [online] 2, с.36–43. Доступно: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/3217/1/2013_2_8_vikhlaiev.pdf [Дата звернення 1 вересня 2018].
5. 'Волинські новини, 2014. Громадську раду при Луцькому міському голові переформатують'. [online] (Останнє оновлення 30 жовтня 2014) Доступно: <https://www.volynnews.com/news/policy/hromadsku-radu-pry-lutskomu-miskomu-holovi-pereformatuiut/> [Дата звернення 23 серпня 2018].
6. 'Громадська рада доброчесності, 2017. Регламент Громадської ради доброчесності'. [online] (Останнє оновлення 25 червня 2017) Доступно: <https://grd.gov.ua/about/docs> [Дата звернення 28 серпня 2018].
7. 'Державна служба геології та надр України, 2016. Протокол засідання №4 Громадської ради при Державній службі геології та надр України'. [online] (Останнє оновлення 30 грудня 2016) Доступно: http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/protokol_4.docx [Дата звернення 25 серпня 2018].
8. Ковшун, Л., 2016. 'Рівні співпраці влади і громади: шість типологій громадянської участі. CEDOS'. [online]. Доступно: <https://mistosite.org.ua/ru/articles/r%D1%96vn%D1%96-sp%D1%96vprac%D1%96-vlady-%D1%96-gromady-sh%D1%96st-typolog%D1%96j-gromadyanskoyi-uchast%D1%96> [Дата звернення 20 серпня 2018].
9. 'Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, 2018. Протокол засідання Громадської ради при Національному агентстві України з питань виявлення, розшуку та управління активами України'. [online] (Останнє оновлення 30 липня 2018) Доступно: <https://arma.gov.ua/activities-of-the-public-council> [Дата звернення 25 серпня 2018].
10. Самбук, О., 2013. 'Сучасний зміст поняття «Громадська рада при органі виконавчої влади» в сучасному державному управлінні', *Державне управління та місцеве самоврядування*, 1 (16), с.35–41.
11. Теслицький, АМ., 2011. 'Класифікація громадських об'єднань в Україні', *Науковий вісник Чернівецького університету*. [online] 559, с.44–47. Доступно: <http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/559/8.pdf> [Дата звернення 29 серпня 2018].
12. Требіна, МП., ред., 2013. 'Громадянське суспільство: політичні та соціально–правові проблеми розвитку: монографія', Харків: *Право*.
13. 'Участь громадськості у процесі прийняття рішень на місцевому рівні: навчально–методичний посібник', 2013. *ДП «Укртехінформ»*. Доступно: http://www.zoda.gov.ua/files/WP_Article_File/original/000047/47349.pdf [Дата звернення 29 серпня 2018].

References

1. 'Verkhovna Rada Ukrainy, 2015a. Pro vnesennia zmin do postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy №976 i №996 (On Amendments to the Decrees of the Cabinet of Ministers of Ukraine No 976 and No.996)'. [online] (Ostannie onovlennia 8 kvitnia 2015) Dostupno: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248124741> [Data zvernennia 24 serpnia 2018].
2. 'Verkhovna Rada Ukrainy, 2009b. Pro dodatkovii zakhody shchodo zabezpechennia uchasti hromadskosti u formuvanni ta realizatsii derzhavnoi polityky. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №1302 (On Additional Measures to Ensure Public Participation in the Formation and Implementation of State Policies. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No.1302)'. [online] (Ostannie onovlennia 26 lystopada 2009) Dostupno: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1302-2009-%D0%BF> [Data zvernennia 25 serpnia 2018].
3. 'Verkhovna Rada Ukrainy, 2010c. Pro zabezpechennia uchasti hromadskosti u formuvanni ta realizatsii derzhavnoi polityky: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №996 (On Ensuring Public Participation in the Formation and Implementation of the State Policy: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine No.996)'. [online] (Ostannie onovlennia 3 lystopada 2010) Dostupno: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF> [Data zvernennia 25 serpnia 2018].
4. Vikhlaiev, Miu., 2013. 'Hromadski rady pry orhanakh vykonavchoi vlady Ukrainy ta rol hromadskykh obiednan u yikh diialnosti (Public councils within the executive authorities of Ukraine and the role of public associations in their activities)', *Naukovy visnyk natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav* [online] 2, s.36–43. Dostupno: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/3217/1/2013_2_8_vikhlaiev.pdf [Data zvernennia 1 veresnia 2018].
5. 'Volynski novyny, 2014. Hromadsku radu pry Lutskomu miskomu holovi pereformatuiut (The public council is reformatted at Lutsk city mayor)'. [online] (Ostannie onovlennia 30 zhovtnia 2014) Dostupno: <https://www.volynnews.com/news/policy/hromadsku-radu-pry-lutskomu-miskomu-holovi-pereformatuiut/> [Data zvernennia 23 serpnia 2018].
6. 'Hromadska rada dobrochesnosti, 2017. Rehlament Hromadskoi rady dobrochesnosti (Rules of the Public Council of Integrity)'. [online] (Ostannie onovlennia 25 chervnia 2017) Dostupno: <https://grd.gov.ua/about/docs> [Data zvernennia 28 serpnia 2018].
7. 'Derzhavna sluzhba heolohii ta nadr Ukrainy, 2016. Protokol zasidannia №4 Hromadskoi rady pry Derzhavnii sluzhbi heolohii ta nadr Ukrainy (Minutes of the meeting №4 of the Public Council under the State Service of Geology and Subsoil of Ukraine)'. [online] (Ostannie onovlennia 30 hrudnia 2016) Dostupno: http://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/protokol_4.docx [Data zvernennia 25 serpnia 2018].
8. Kovshun, L., 2016. 'Rivni spivpratsi vlady i hromady: shist typolohii hromadianskoi uchasti. CEDOS (Levels of cooperation between government and community: six typologies of civic participation. CEDOS)'. [online]. Dostupno: <https://mistosite.org.ua/ru/articles/r%D1%96vn%D1%96-sp%D1%96vprac%D1%96-vlady-%D1%96-gromady-sh%D1%96st-typolog%D1%96j-gromadyanskoyi-uchast%D1%96> [Data zvernennia 20 serpnia 2018].
9. 'Natsionalne ahentstvo Ukrainy z pytan vyvialnennia, rozshuku ta upravlinnia aktyvamy, 2018. Protokol zasidannia Hromadskoi rady pry Natsionalnomu ahentstvi Ukrainy z pytan vyvialnennia, rozshuku ta upravlinnia aktyvamy Ukrainy (Minutes of the meeting of the Public Council under the National Agency of Ukraine on Detection, Investigation and Asset Management of Ukraine)'. [online] (Ostannie onovlennia 30 lypnia 2018) Dostupno: <https://arma.gov.ua/activities-of-the-public-council> [Data zvernennia 25 serpnia 2018].
10. Sambuk, O., 2013. 'Suchasnyi zmist poniattia «Hromadska rada pry orhani vykonavchoi vlady» v suchasnomu derzhavnomu upravlinni

(Contemporary meaning of the concept «Public Council in the executive branch» in modern state administration)'. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriadiuvannia*, 1 (16), s.35–41.

11. Teslitskiy, AM., 2011. 'Klasyfikatsiia hromadskykh obiednan v Ukraini (Classification of public associations in Ukraine)', *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu*. [online] 559, s.44–47. Dostupno: <http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/559/8.pdf> [Data zvernennia 29 serpnia 2018].

12. Trebina, MP. red., 2013. 'Hromadianske suspilstvo: politychni ta sotsialno-pravovi problemy rozvytku: monohrafiia (Civil Society: Political and Socio-Legal Development Issues: Monograph)', Kharkiv: *Pravo*.

13. 'Uchast hromadskosti u protsesi pryiniattia rishen na mistsevomu rivni: navchalno-metodychnyi posibnyk (Participation of the public in the decision-making process at the local level: a methodological manual)', 2013. *DP «Ukrtekhinform»*. Dostupno: http://www.zoda.gov.ua/files/WP_Article_File/original/000047/47349.pdf [Data zvernennia 29 serpnia 2018].

Ahafonova H. S., Ph.D. in Political Science, Associate Professor, Associate Professor of Department of Political Science and International Relations, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Ukraine, Severodonetsk), 27maranta10@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-4909-2546>

Simonian A. V., post-graduate student of Department of Political Science and International Relations, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Ukraine, Severodonetsk), pr.simonyan@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0551-6340>

Typologization of public council

The article is devoted to the study of the theoretical aspects of the typology of public councils. The purpose of this article is to determine the criteria for typologizing public councils, as well as the development on this basis of types of public councils in Ukraine.

It was stated that such a typology was not developed in the Ukrainian scientific discourse. The authors claim, such typology will be help in the future develop specific proposals for improving the process of developing policy decisions by public councils, contribute to the creation of effective models and the search for ways and methods to increase the effectiveness of public councils in shaping and implementing state policy of Ukraine.

In the article, they present the extended typology according to the criterion of the institute, in which public councils are formed, thus, they distinguish the councils that function at: ministries or other executive bodies of state power, public services and agencies, legislatures, regional state administrations, district state administrations, city councils or administrations, city mayors and village councils.

The definition of «type of public council» was formulated, as well as the proposed typology according to the following criteria: criterion of subordination; criterion of dependence; functional criterion; structural and organizational criterion; scale of activity; structural and functional criterion; the criterion of involvement in making political decisions.

The systematic typology of consultative and advisory bodies proposed in the article will allow to conduct a qualitative political research and create opportunities for constructing effective models of public councils.

Keywords: public organization, political process, state authorities, public council, typology of public councils, type of public council.

* * *

УДК 141.32

Андрущенко Т. В.,

доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичної психології та соціально-правових технологій, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

Застосування сучасних методів навчання як інструмент підвищення якості вищої освіти в Україні

Глобалізація та інформаційна революція актуалізують проблеми підготовки людини до життя, формують нові виклики щодо якості людського капіталу – професіоналізму, знань, компетенцій, цінностей, культури, морально-вольових якостей. І в першу чергу ці виклики стосуються

освіти. І це – не випадково. Саме освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою. І саме за цією причиною вона (освіта) стала предметом міждержавного конкурентного дискурсу щодо якості, ефективності, практичної продуктивності. Якість освіти є тим визначальним чинником, який обумовлює життєздатність системи освіти в тій чи іншій країні. Для України, яка завжди мала високоякісну освіту, це положення носить принциповий характер. Україна має увійти в Європейський Дім високоосвіченою й конкурентноздатною. Модернізація освіти, таким чином, є завданням першочерговості і виключної важливості.

Ключові слова: людина, освіта, культура, освітні технології, якість освіти.

Груднева (2017 р.) доповідь Римського клубу акцентує увагу на необхідності зміни підготовки людини до життя, зокрема, засобами освіти. Старий Світ приречений. Новий Світ неминучий, відзначається в Доповіді, й саме тому світ стоїть перед неминучістю докорінної зміни парадигми розвитку нашої цивілізації, особливо, підготовки людини до життя в системі нових економічних, політичних та соціокультурних реалій. Характерним є й те, що поряд із економічними та політичними чинниками на передній план переміщується чинник духовно-моральний, загальнокультурний, який зростає насамперед засобами освіти. Модернізація освіти є тим ключем, яким кожна людина (державна, народ, культура) може відкрити двері у ХХІ століття.

В різних країнах світу це завдання реалізується у відповідності з національними традиціями, ментальністю народу, умовами життєдіяльності та культури. Розгортається він і в Україні. В контексті розвитку національної системи освіти галузеве міністерство створило і частково впровадило ряд державних програм, які загалом привели до створення національної системи освіти, визнаної світовою громадськістю. Україна підписала Лісабонські і Болонські декларації, налагоджує плідні контакти зі світом. І все ж негараздів та суперечностей в ній все ще достатньо. Освіта потерпає від залишкового фінансування; серйозного оновлення потребує матеріальна база освіти; батьки та вчителі скаржаться на застарілий зміст освіти, рутинні форми виховної роботи з учнями; ще остаточно не подолано є так звана «радянщина». Освіта потребує радикальної модернізації у відповідності з викликами сучасності.

У відповідності з цим Уряд розглянув і затвердив Концепцію нової української школи, яка закладає основу нового Закону України «Про освіту». Справедливо розглядаючи загальноосвітню школу у якості основи-основ підготовки людини до життя, в Україні розробляються заходи (моделі) модернізації інших рівнів освіти: дошкільної, професійно-технічної, вищої, позашкільної. «Ми переймаємося всією системою освіти. Але в пріоритеті ті завдання, що потребують негайної уваги, – зазначає міністр освіти і науки Лілія Гриневич. – Поки що їх чотири: якісно сучасна доступна загальна середня освіта, модернізація професійно-технічної освіти, забезпечення якості вищої освіти і нова система) управління та фінансування науки. Ми презентували Концепцію нової української школи – це стратегічна пропозиція. Адже важливо перейти від школи тільки знань до ніколи компетентності, тобто не лише знань, а й умінь їх використовувати. Водночас людина у великому потоці інформації повинна отримати впродовж навчання у школі систему цінностей, яка допоможе їй робити